

РЕШЕНИЕ

на Постоянната комисия по стопански науки и управление на НАОА за резултатите от извършено оценяване по процедура за програмна акредитация на професионално направление професионално направление 3.7 „Администрация и управление” във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“

1. Хронология на процедурата

Процедурата е открита с решение на Постоянната комисия по стопански науки и управление от 15.01.2020 г. (Протокол № 2) по искане на висшето училище (вх. № 1047/ 17.12.2019 г.).

На заседание, проведено на 03.11.2021 г. (Протокол № 31), на основание чл. 88а, ал. 4 от ЗВО и чл. 12, ал. 6, т. 4 от ПДНАОА, членовете на ПКЧНУ приеха доклада на утвърдената с решение на Акредитационния съвет на НАОА от 08.10.2020 г. (Протокол № 19) експертна група в състав:

1. Проф. д-р Матилда Александрова, Университет за национално и световно стопанство – ръководител на ЕГ
2. Доц. д-р Добрин Добрев, Икономически университет – Варна
3. Гина Салапатийска, студент в Лесотехнически университет

Наблюдаващ процедурата член на ПК: проф. д.ик.н. Желю Владимирова
Експертната група е извършила онлайн проверка във ВСУ, през периода 04.03 – 05.03.2021 г..

ВСУ получава програмна акредитация за ПН 3.7 „Администрация и управление“ с решение на ПКЧНУ на НАОА (Протокол №31 от 03.09.2014 г.). Получената оценка е 9,30 за срок от шест години с общ капацитет 2800 студенти, в т.ч. 2100 за ОКС „бакалавър“ (редовна, задочна и дистанционна форма на обучение) и 700 за ОКС „магистър“ (редовна, задочна и дистанционна форма на обучение). При предходната акредитация ПКЧНУ към НАОА формулира две препоръки:

- 1) **Препоръка 1.** Научноизследователската дейност на академичния състав да се обвърже с потребностите на практиката и се повиши дялът на участие на преподавателите в изследователски проекти;
- 2) **Препоръка 2.** Да се използват възможностите за студентска мобилност у нас и в чужбина, като в рамките на акредитационния период се увеличи с не по-малко от 20% относителният дял на студентите за практическо обучение в партниращи университети, институти и организации.

На свое заседание от 24.01.2019 г. Акредитационният съвет на НАОА разглежда и утвърждава доклада на ПК по САНК относно приключила процедура за следакредитационно наблюдение и контрол, като констатира, че ВСУ изпълнява отправените препоръки, като срокът за тяхното изпълнение е постоянен с ежегодно отчитане.

По препоръка 1: Проверката на ЕГ установи, че във ВСУ са предприети целенасочени действия за успешното изпълнение на препоръката. На факултетно и катедрено равнище са приети стратегически документи и работни програми, в които са залегнали мерки за по-тясно обвързване на НИД с потребностите на практиката. Актуализирани са съставът и тематичните направления, по които работят целевите

научно-приложни екипи. През оценявания период академичният състав на ПН 3.7 участва в 40 научни и научно-приложни проекти. В сравнение с предходния акредитационен период относителният дял на преподавателите, участвали в научно-приложни проекти и задачи се е увеличил с 33%, а броят на проектите се е увеличил с 42,5%.

Въз основа на това може да се направи изводът, че **препоръката е изпълнена.**

По препоръка 2: ЕГ констатира, че във ВСУ са предприети мерки за изпълнение на препоръката, свързани със създаване на условия за по-активно използване възможностите за студентска мобилност у нас и в чужбина. През оценявания период са реализирани общо 47 изходящи мобилности от студенти в ПН 3.7, като 35 от тях са с цел обучение, а 12 са с цел провеждане на практика. В сравнение с предходния акредитационен период (2008-2013 г.) броят на изходящите студенти се е увеличил с 40%. Поради обективни условия в края на оценявания период (пандемичната криза) е налице известен спад в мобилностите.

Въз основа на това може да се направи изводът, че **препоръката е изпълнена.**

2. Констатации и оценки за изпълнението на критериите за програмна акредитация на професионално направление в съответствие със стандартите и насоките за осигуряване на качеството в Европейското пространство за висше образование (ESG) – част 1 (1-10) и по смисъла на чл. 78, ал. 3 от ЗВО (Таблица 4):

Въз основа на изводите в доклада на експертната група ПКЧНУ направи следните констатации и оценки за изпълнението на критериалната система:

Констатации за изпълнението на критерий 1.1 в съответствие със стандарт 1 от ESG – част 1 (1-10): „При извършване на обучение в професионалното направление се поддържа и развива политика за осигуряване на качеството, която се оповестява и е част от стратегическото управление на висшето училище”.

Обучението в ПН 3.7 „Администрация и управление” във ВСУ е организирано в съответствие с мисията, институционалната политика и стратегическите цели на висшето училище.

ВУ провежда обучение във всички ОКС от ПН 3.7 „Администрация и управление“. Основно обучаващо звено е факултет „Международна икономика и администрация“ (МИА), катедра „Администрация, управление и политически науки“. Формите на обучение за ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“ са редовна, задочна и дистанционна, а за ОНС „доктор“ – докторантура на самостоятелна подготовка. Обучението в ОКС „бакалавър“ се провежда в рамките на три програми за обучение: Бизнес администрация и мениджмънт (редовна, задочна и дистанционна форма); Публична администрация и мениджмънт (редовна, задочна и дистанционна форма); Международен публичен и бизнес мениджмънт (задочна форма на обучение). Обучението в ОКС „магистър“ се провежда в 11 програми в редовна и задочна форма на обучение, като две от тях са в ДФО (Мениджмънт и международен маркетинг и Инфраструктура на администрацията).

За оценявания период се отчита понижение на общия брой обучавани студенти

със 16%: от 910 през 2016/17 г. до 762 през 2021/21 г. В ОКС „бакалавър“ се наблюдава първоначално покачване със 16% (до 2017/18 г.) последвано от спад с 13% през 2020/21 г. до нивото от началото на периода. Общото понижение се дължи най-вече на спада в броя на обучаваните в ОКС „магистър“ с 35% за периода.

Приета е и се изпълнява Стратегическа програма на катедра „Администрация, управление и политически науки“, изпълняваща ролята на стратегически план за развитието на ПН 3.7 във ВСУ. Информация за дейността ПН 3.7 по отношение изпълнението на мисията, визията и целите на университетско, факултетно и специфично за направлението ниво са описани на страницата на направлението в университетския уеб сайт.

Във ВСУ е внедрена СУК, сертифицирана по ISO 9001:2015. Организацията и контрола върху дейностите по качеството се осъществяват от „Работен комитет по управление и поддържане на качеството“ и отговорници по качеството към обучаващите звена. В комитета участват 7 представители на ПН 3.7. Поддържането на СУК във ВСУ и осигуряването на обратна връзка се основава на периодични вътрешни одити, които се извършват от обучени вътрешни одитори. През периода 2015-2020 г. са планирани и проведени шест вътрешни одита, по един годишно, в т.ч. за ПН 3.7. Въз основа на направените препоръки от вътрешните одити се предприемат действия в съответствие с процедурата „Коригиращи и превантивни действия“ от Наръчника по качеството. При проведените одити няма констатирани несъответствия за ПН 3.7, като за периода са отправени 10 препоръки за усъвършенстване на дейността в ПН 3.7.

Във ВСУ, и в частност по отношение на ПН 3.7 „Администрация и управление“, се прилага политика на обвързаност на научните изследвания с образователната дейност, която е отразена в Наредбата за учебната дейност във ВСУ.

Констатации за изпълнението на критерий 1.2 в съответствие със стандарт 1 от ESG – част 1 (1-10): „Управление на качеството на образованието“.

Организацията за управление на качеството на учебния процес и преподавателската дейност във ВСУ се осигурява чрез внедрената и функционираща СУК по стандарта ISO 9001:2015. През оценявания период във ВСУ периодично се провеждат обучения на академичния и административния състав – както по вътрешната СУК, така и целеви обучения за придобиване на специфични знания и компетенции. През 2015 г. ВСУ е сертифициран по обновения стандарт ISO 9001:2015 и във връзка с това е проведено обучение на 21 действащи и 26 нови вътрешни одитори в съответствие със стандартите ISO 9001:2015 и ISO 19011:2011. През 2017 г. е извършено обучение на 22 нови одитори, 7 от които преподаватели от ПН 3.7 „Администрация и управление“, 9 служители в администрацията на ВСУ, 8 представители на работодателски организации и 11 студенти. През периода са проведени целеви обучения на 120 преподаватели от академичния състав на ВСУ, 18 от които от ПН 3.7

Във ВСУ е разработена и въведена вътрешна нормативна уредба, гарантираща академичните свободи, нетърпимост към прояви на дискриминация и академични измами. ВСУ има действащ и публично оповестен „Етичен кодекс за научни изследвания на ВСУ“, в който са залегнали основните принципи за академична почтеност. Създадена е Етична комисия и се прилагат средства за проверка на оригиналността на дипломни

работи, дисертационни трудове и други публикации. Във ВСУ „Черноризец Храбър“ е осигурен специализиран софтуер със свободен достъп за проверка за плагиатство при разработването на курсови проекти, реферати, дипломни работи, магистърски тези, дисертации и др. За ПН 3.7 не са установени случаи на дискриминация, плагиатство и академични измами.

Констатации за изпълнението на критерий 2.1 в съответствие със стандарт 2 от ESG – част 1 (1-10): „Висшето училище извършва обучение по професионалното направление като прилага процедури за разработване, одобряване, наблюдение и обновяване на учебната документация (квалификационни характеристики, учебни планове и програми и др.) при съдействието на представители на партньорски организации, студенти и други заинтересовани страни”.

Действащата учебна документация в ПН 3.7 „Администрация и управление“ във ВСУ отговаря напълно на изискванията на националната законова рамка. Регулярно се провеждат анализи на пазара на труда с цел проучване на потребностите на бизнеса. Налице е активно сътрудничество с представители на потребителите на кадри. Утвърден е образец на учебен план (вкл. квалификационна характеристика) на специалност и образец на учебна програма, съдържащи всички задължителни компоненти на учебния процес.

Учебната практика в учебните планове на ОКС „бакалавър“ е заложена като извън аудиторна заетост в рамките на 390 часа. Практическото обучение в ОКС „магистър“ според учебните планове е заложено: (1) като част от аудиторната натовареност чрез практикуми в рамките на 30 часа или 6,7% от общата аудиторна заетост; (2) като част от извън аудиторната натовареност в рамките на 90 часа или 6,5% от общата извън аудиторна заетост.

Дистанционната форма на обучение (ДФО) по специалностите от ПН 3.7 „Администрация и управление“ се организира и провежда със съвместното участие на Центъра за дистанционно обучение (ЦДО) към Технологичния институт на ВСУ и катедра „Администрация, управление и политически науки“. Утвърдени са формати на учебен план и на учебна програма, които структурно и съдържателно съответстват на учебните планове и програми за редовно обучение.

Изучаваните дисциплини по учебните планове позволят на студентите да съберат изискуемия брой кредити – 240 (ОКС „бакалавър“); 60 (ОКС „магистър“ за бакалаври и магистри от ПН „Администрация и управление“); 90 (ОКС „магистър“ за бакалаври и магистри от други професионални направления). Съотношението на броя на часовете за аудиторна и извън аудиторна заетост за всички дисциплини (задължителни, избираеми и факултативни) е 1:2.

В структурата на учебните планове на специалностите от ПН 3.7 „Администрация и управление“ от ОКС „бакалавър“ задължителните учебни дисциплини са 13%, а избираемите 71% от общия брой, като осигуряват както фундаментална, така и профилираща професионална подготовка на студентите от направлението. Факултативните дисциплини съставляват 16% от общия брой дисциплини. В учебните планове на специалностите в ОКС „бакалавър“, редовно обучение, дисциплината „Физическа активност“ е заложена като факултативна дисциплина, имаща задължителен характер, с общ хорариум 240 часа (по 30 часа в семестър) през 4-те години на обучение, което осигурява спазването на чл. 25, ал. 1. от

Закона за физическото възпитание и спорт.

В структурата на учебните планове на ОКС „Магистър“ се спазва следното процентно съотношение: за дву-семестриалните учебни планове задължителните дисциплини са 70%, избираемите 20%, а факултативните 10%; за три-семестриалните учебни планове задължителните дисциплини са 60%, избираемите 27%, а факултативните 13%.

За дистанционната форма на обучение са изготвени отделни учебни планове, които имат редуцирана присъствена заетост на 30%.

В ПН 3.7 на ВСУ се прилагат ясно определени и предварително огласени критерии за оценка на получената теоретична и практическа подготовка на студентите, вкл. при завършване на тяхното обучение. Всяка учебна програма в ПН 3.7 съдържа като задължителен компонент методи за оценка и форма на изпит и начин на оценяване. Системата за изпитване и оценяване на студентите в ДФО е синхронизирана с вътрешноуниверситетската нормативна уредба – спецификата на дистанционната форма е отразена в единна Система за изпитване и оценяване на студентите в ДФО.

В ПН 3.7 на ВСУ се провежда сравнителен анализ на учебните планове на аналогични специалности във водещи висши училища в страната и чужбина. Анализите се осъществяват паралелно в областите „Бизнес администрация“ и „Публична администрация“, като се отчитат сходствата и различията. Анализите се използват при актуализирането на учебната документация.

Във ВСУ са утвърдени процедури за разработване и актуализиране на учебна документация, които се прилагат и за ПН 3.7 „Администрация и управление“. Административният контрол по състоянието на учебната документация (приемане и актуализиране) се осъществява от КС, ФС, Комисия по учебната дейност и Академичен съвет.

В ПН 3.7 „Администрация и управление“ във ВСУ е изградена система за получаване на обратна връзка от работодателите. Определянето на професионалната квалификация за отделните ОКС в ПН 3.7. „Администрация и управление“ във ВСУ се основава на анализи за потенциалните работни места и проучвания на регионално, национално и международно ниво относно развитието на пазара на труда. През оценявания период е проведено мащабно проучване във връзка с проекта за актуализация на учебните планове, като е получена обратна връзка и препоръки от 90 представители на бизнеса и 2958 студенти. За ПН 3.7 „Администрация и управление“ са участвали над 70 представители на бизнеса и 290 студенти.

Във ВСУ съществуват и се прилагат методически стандарти за определяне на основните структурни параметри на учебната документация за ПН 3.7 „Администрация и управление“, базирани на националните и институционалните нормативни изисквания

Констатации за изпълнението на критерий 3.1 в съответствие със стандарт 3 от ESG – част 1 (1-10): „Съществува система от правила и дейности, свързани със стимулиране на мотивацията и активната позиция на студентите в процеса на обучение по съответното професионално направление”.

Учебната документация в ПН 3.7 „Администрация и управление“ на ВСУ съответства на съвременните изисквания за ОКС „бакалавър“ и „магистър“,

заложен в националните и институционални нормативни документи. Обучението на студентите от това ПН се осъществява в съответствие с образователната мисия, цели и институционална политика на университета. Прилагат мерки за стимулиране на мотивацията и ангажираността на студентите в процеса на обучение, както и за научно-изследователската и художественотворческата им дейност.

Обучението на студентите в ПН 3.7 „Администрация и управление“ има практическа насоченост, като е създадена организация за включване на студентите в практически занимания. Учебната практика и пред-дипломният стаж на студентите от ПН 3.7 се провеждат в извън учебно време след шести и осми семестър на съответната учебна година. Практическото обучение съставлява 7,9% от общата извън-аудиторна заетост в ОКС „бакалавър“ и между 6,5-7% за ОКС „магистър“.

Механизмите за проучване на студентското мнение във ВСУ са нормативно регламентирани с утвърдени процедури и инструкции в СУК. Регулярно се анкетираат новоприети, обучаващи се, завършващи и завършили студенти от ПН 3.7, както и представители на потребители на кадри. Процентът на наетите на работа (или продължаващи обучението си в по-висока ОКС) за завършилите ОКС „бакалавър“ е 80%, а за завършили ОКС „магистър“ е 86%.

Според данни от рейтинговата система, дялът на студентите, реализирани на пазара на труда по призвание за предходните 5 години се увеличава от 28% през 2014 г. до 42% през 2020 г. В същото време, по данни на ВСУ, броят на студентите от ОКС, които са наети на работа през първите две години от завършване на образованието (подали информация) е много нисък – от 34 в началото на периода до 13 в края на периода.

В ПН 3.7 на ВСУ се прилагат съвременни методи за оценяване постиженията на студентите, като се използват широко възможностите на университетските платформи за електронно и дистанционно обучение. Изискванията за оценяване са публикувани в профилите на отделните преподаватели в платформата за електронно обучение, както и в специализираната платформа за ДФО. Прилагат се ясни критерии за оценяване на знанията и постиженията на студентите, като студентът е информиран за мотивите за поставената оценка.

В ПН 3.7 на ВСУ е налице добре изградена обратна връзка между преподаватели и студенти, реализирана чрез непрекъснатата комуникация. Критериите за формиране на оценка и условията за присъждане на кредити се оповестяват предварително на студентите, а мотивите за поставената оценка – след съответния изпит. През оценявания период 12 представители на бизнеса са били включени в комисиите за семестриални и държавни изпити по ПН 3.7.

Налице е регулярно обсъждане и отчитане на мнението на студенти в процеса на усъвършенстване на качеството на образователната дейност, в т.ч. за степента на заинтересованост на студентите към програмите за обучение. Тази обратна връзка се осъществява посредством функционирането на тюторна система.

В утвърдената система от нормативни документи по качеството на обучението във ВСУ е заложен регламент за осъществяване на текущ мониторинг и анализ на процесите, включващ участие на студенти и работодатели. Този регламент се прилага и за ПН 3.7. Ръководството на катедра „Администрация, управление и политически науки“ отговаря за мониторинга и контрола на осигуреността с учебни материали на ДФО в специалностите от ПН 3.7.

Във ВСУ е създаден регламент за регистриране и реагиране на подадени студентски жалби. През оценявания период жалби от студенти от ПН 3.7 не са постъпвали.

Констатации за изпълнението на критерий 4.1 в съответствие със стандарт 4 от ESG – част 1 (1-10): „Институцията оповестява публично приетите от нея документи, очертаващи „жизнения цикъл” на студента: прием в съответното професионално направление, развитие, признаване и дипломиране, както и доказателства за последователното им и прозрачно прилагане”.

Във ВСУ е осигурена необходимата информация относно програмите за обучение, както и за възможностите за осъществяване на студентска мобилност, вкл. от ПН 3.7. Създадена е организация за привличане, подпомагане и адаптиране на българските и чуждестранни студенти и докторанти. Приети са и са оповестени правила и наредби за прием, получавана квалификация и завършване на студентите. Информацията се съдържа в учебната документация, в пакета от нормативни документи на ВСУ, както и на интернет страницата на университета.

ВСУ разполага с разработени, приети и оповестени вътрешни документи, които очертават „жизнения цикъл” на студента в ОКС „бакалавър” и „магистър” и ОНС „доктор”. Всички те се прилагат и относно ПН 3.7 „Администрация и управление”.

В рамките на наблюдавания период броят на обучаваните студенти в ПН 3.7 „Администрация и управление“ е относително постоянен (от 784 през 2015/2016 г. до 762 през 2020/2021 г.). Наблюдава се силно намаление на студентите редовно обучение (от 131 в началото на периода до 18 в края на периода), за сметка на увеличение на студентите задочно и дистанционно обучение. Това важи и за студентите, обучавани в ОКС „Магистър“ – редовните студенти намаляват 4 пъти (от 36 на 9), задочните намаляват с около 30%, докато броят на студентите в ДФО се увеличава от 0 до 27 души.

Много нисък е делът на дипломираните студенти. Например през 2019/2020 г. дипломираните бакалаври са 24 от 633 обучавани бакалаври, а дипломираните магистри са 12 от 52 обучавани.

Всички обучавани докторанти са на самостоятелна подготовка, като техният брой варира през годините от 35 през 2014/2015 до 52 през 2016/2017 и до 21 през 2020/2021 г.

Във ВСУ е създадена и се прилага вътрешна нормативна уредба по признаване на придобито висше образование и завършени периоди на обучение в чуждестранни ВУ.

ВСУ насърчава студентската мобилност, като във връзка с това е разработена нормативна база за академичното признаване на периоди на обучение и практика в чужбина, която непрекъснато се усъвършенства. Броят на сключените Еразъм-споразумения се е увеличил от 32 (2014/15 г.) до 46 в края на периода. През оценявания период са реализирани общо 47 изходящи мобилности от студенти в ПН 3.7, като 35 от тях са с цел обучение.

Във ВСУ съществува официално приет ред за включване на студентите и докторантите в изследователска дейност. Стимулира се включването и участието на студенти и докторанти от ПН 3.7 в различни форми и прояви на НИД във ВСУ. За периода в изследователски проекти са регистрирани 141 участия на студенти и

докторанти от ПН 3.7, от които 124 студенти и 17 докторанти; 139 студентски изследователски разработки са класирани за стипендии за специални постижения. Установени са 316 участия на студенти и 137 участия на докторанти в научни форуми.

Във ВСУ има регламентирани правила за спазване на държавните изисквания към съдържанието на основните документи за образование и квалификация – те се издават в съответствие със ЗВО и Наредбата за държавните изисквания към съдържанието на основните документи, издавани от ВУ.

Във ВСУ функционира система „Алумни“, реализирана чрез електронна платформа за регулярно събиране на информация за завършилите студенти, вкл. от ПН 3.7.

Констатации за изпълнението на критерий 5.1 в съответствие със стандарт 5 от ESG – част 1 (1-10): „Институциите имат разработена политика за осигуряване на качествен академичен състав чрез прилагане на прозрачни процедури като част от стратегията за развитие на професионалното направление”.

Провежданата от ВСУ кадрова политика е съобразена със законовите изисквания и се основава на публично оповестени процедури за осигуряване на квалифициран академичен състав. ВСУ има публично оповестени, установени и прозрачни процедури за наемане на работа на преподаватели, осигуряващи обучението в ПН 3.7 „Администрация и управление“. Всички нормативни документи са публично оповестени в сайта на висшето училище.

Към момента на посещението на ЕГ обучението в ПН 3.7 „Администрация и управление“, ОКС „бакалавър“, се осигурява от 35 преподаватели и този брой е относително постоянен за акредитационния период. Обучението се извършва преобладаващо от преподаватели на основен трудов договор (85,7%). Структурата на академичния състав на основен трудов договор (ОТД) е претърпяла незначителна промяна (делът на хабилитираните е намалял от началото на акредитационния период от 86,8% до 86% в края на периода, а на нехабилитираните – съответно се е увеличил от 13,2% до 14%). Отчита се увеличаване на средната възраст (от 49.4 г. на 52.3 г.) на преподавателския състав на ОТД.

Обучението в ПН 3.7 „Администрация и управление“, ОКС „магистър“, се осигурява от 28 преподаватели, като делът на заетите на ОТД е 65.5 % . Към момента обучението на магистри в ПН 3.7 се осъществява от 18 хабилитирани преподаватели на ОТД и 1 нехабилитиран преподавател на ОТД. Средната възраст на преподавателите, осигуряващи обучението в ОКС „магистър“ е 53,3 г.

От общо 35 преподаватели, осигуряващи обучението в ПН 3.7 „Администрация и управление“ в двете ОКС, 19 или 54,3 % притежават научни степени и/или академични длъжности в областта на професионалното направление. Петима от всички преподаватели, осигуряващи обучението по ПН 3.7 в двете ОКС, са на втори ТД, като за целите на акредитацията двама от тях са попълнили декларация за участие в акредитацията на ВСУ. Те съставляват 14% от общия академичен състав, осигуряващ обучението по ПН 3.7. На ОТД са 30, като от тях 3 преподаватели (10%) са нехабилитирани.

Системата по атестиране функционира и се провеждат регулярни процедури по атестиране на преподавателите. За акредитационния период процедура по атестиране са преминали 16 преподаватели (професори – 2, доценти – 11, гл.

асистенти - 3), ангажирани с обучението на студентите от ПН 3.7 „Администрация и управление“, като всички са получили положителни оценки (над 4,5). За периода 2015-2020 г. са приключили 21 конкурси за академични длъжности, от тях 4 са в ПН 3.7 „Администрация и управление“ (3 за доцент и 1 за професор).

Налице са сключени договори за сътрудничество с 38 организации. От тях 30 са с университети и научни организации и 8 са с общини и бизнес организации. Международните споразумения по Еразъм + са 47. Общо за периода в ПН 3.7 „Администрация и управление“ са осъществени 24 преподавателски мобилности, от които 4 по програма Еразъм +. По други международни споразумения са осъществени 20, като 2 от тях са с цел обучение. В същото време за оценявания период са отчетени и 5 входящи мобилности по програма Еразъм+ и по проекти на чуждестранни партниращи университети.

Констатации за изпълнението на критерий 5.2 в съответствие със стандарт 5 от ESG – част 1 (1-10): „Научноизследователска и художествено-творческа дейност на академичния състав и участие на студентите и докторантите в нея”.

През акредитационния период във ВСУ като участия на преподаватели в научни проекти се декларират общо 68, от които 59 са в международни и 9 във вътрешно-университетски проекти. Не са отчетени участия в национални проекти. Наблюдава се известна тенденция на понижение на показателите, свързани с участието на преподавателите в научни форуми. През последната година от периода показателите рязко спадат поради пандемията от Ковид-19. Общият брой участия са 121, сред които 84 международни, 25 национални и 12 вътрешни за университета.

През периода 2015-2020 г. преподавателите на първи ОТД, осигуряващи обучението в ПН 3.7 „Администрация и управление“, са реализирали 225 публикации – 105 (46,6%) в страната и 120 (53,3 %) в чужбина. През разглеждания период броят на публикуваните учебници и учебни помагала е 19, 8 студии и 10 монографии (в страната). Общият брой на публикуваните в периода 2015-2020 г. статии и научни доклади е 188. От тях 31 са статии публикувани в страната и 36 статии публикувани в чужбина, а от докладите 37 са публикувани в страната и 84 в чужбина. Изчисленият среден брой публикации на един преподавател в страната е 5,26, а за публикациите в чужбина съответно е 6,15. Публикациите в научни издания с импакт фактор и импакт ранг са общо 12, средно за един преподавател – 0,64. Броят на цитиранията на преподавателите от направлението е общо 421, от които 48 са в издания с импакт фактор и импакт ранг. С малки колебания, научно-публикационната активност на преподавателите е равномерно разпределена през годините за оценявания период.

Констатации за изпълнението на критерий 6.1 в съответствие със стандарт 6 от ESG – част 1 (1-10): „Има осигурена и непрекъснато развиваща се финансова, материално-техническа и информационна база, необходима за учебно-преподавателската, научноизследователската, художествено-творческата и спортната дейност по професионалното направление, както и подходяща среда за дистанционно обучение, ако провеждат такава”.

Във ВСУ наличните аудитории и учебни зали – по своите размери, брой работни места и седмична натовареност – са достатъчни за водене на нормален учебен процес,

отчитайки броя на обучаваните студенти в ПН 3.7 Администрация и управление

Осигурен е достъп за работа с информационни продукти. Компютърните зали разполагат със специализирано оборудване, което създава необходимите условия за учебен процес. Обезпечен е достъп на преподаватели и студенти до безжичен интернет

ВСУ „Черноризец Храбър“ разполага с добре организирана и оборудвана библиотека. Осигурен е достъп на преподавателите и студентите до специализирани собствени и други (български и чуждестранни) научни издания; електронен каталог, достъпен в сайта чрез страницата на библиотеката. Библиотечният фонд се е обогатил за периода на акредитация с нови заглавия, съответстващи на ПН

Във ВСУ е създаден Център за дистанционно обучение, изградена е платформа за дистанционно обучение (базирана на Moodle) и съществува развита среда за дистанционно обучение. Положителна оценка на средата за дистанционно обучение във ВСУ „Черноризец Храбър“ е дадена с поредната институционална акредитация на университета (изх. № 871 / 27.06.2019 на НАОА, Протокол 12/13.06.2019 г.). На студентите е осигурен пълен достъп до програмите за обучение (сайт на ВСУ, Информационен пакет на университета съгласно изискванията на ECTS) и веб базираната Интернет система. Учебният процес се осигурява чрез съвременна интегрирана интернет базирана система, която създава възможности за комуникация между всички участници в ДФО – студенти, преподаватели и администрация. За оценявания период в ОКС „бакалавър“ на ПН 3.7 в ДФО се обучават студенти по специалностите „Бизнес администрация и мениджмънт“ и „Публична администрация и мениджмънт“. От учебната 2017/2018 г. в същото ПН стартира обучение в ДФО по две магистърски програми: МП „Бизнес администрация и мениджмънт – Мениджмънт и международен маркетинг“ и МП „Инфраструктура на администрацията“. Осигуреността с учебни материали и ресурси за провеждане на ДФО по профилиращите дисциплини във всички програми за обучение е 100%. ДФО е равнопоставена на РФО по отношение на съдържанието на учебния план, изисквания брой кредити за съответната специалност, дипломата за завършена образователно квалификационна степен и професионална квалификация. Процедурата за дипломиране е еднаква за студентите от всички форми на обучение.

Академичното и административното обслужване на студентите от ПН 3.7 „Администрация и управление“ е регламентирано във вътрешните документи. За оптимизиране на административните услуги е изградена система за управление на работните процеси. Обучението на студентите от ПН 3.7 е осигурено финансово

Констатации за изпълнението на критерий 7.1 в съответствие със стандарт 7 от ESG – част 1 (1-10): „Институциите имат изградена организация за управление на информацията, свързана с реализацията на обучението по професионалното направление и последващата реализация на завършилите“.

ВСУ има изградената система за събиране и управление на информацията, свързана с обучението и реализацията на завършващите студенти. Като индикатори за оценка на резултатите от обучението се използват: ниво на заетост на завършващите, установено чрез анкетни проучвания; ниво на удовлетвореност на работодателите от професионалната компетентност и адаптивност на специалистите, завършили ПН 3.7 „Администрация и управление“.

Студентското удовлетворение от обучението в специалностите от ПН 3.7 „Администрация и управление“ се установява чрез регулярни анкетни проучвания сред настоящи, завършващи и дипломирани студенти. Резултатите от проведените анкети се обсъждат и анализират на заседания на КС и ФС и са предпоставка за промени в работата на преподавателите. Анкетните бланки са достъпни на електронен носител. Мнението на потребителите на кадри се отчита чрез периодични анкети с традиционни и други работодатели по утвърден във ВУ стандарт и чрез преки неформални контакти с потребителите на кадри.

Чрез вътрешната информационна система на учебен отдел се набира и обработва информация за приема, прекъсването, напускането, успеваемостта на изпитните сесии (среден успех), завършването и продължаването в по-горна степен на обучение от ПН. Изградена е система, която съдържа информация за студентското положение по години и семестри. Развитието на студентите се следи в края на всеки семестър след приключване на съответните редовна и поправителна изпитни сесии.

Във ВСУ е изградена и функционира система за връзка и наблюдение на професионалната реализация на завършилите студенти. Работи кариерен център.

Изградената информационна инфраструктура дава възможност за създаване на база данни относно съдържанието на сродни специалности и образователно-квалификационни степени. Осъществява се информационен обмен с образователни и научни институции от страната.

Констатации за изпълнението на критерий 8.1 в съответствие със стандарт 8 от ESG - част 1 (1-10): „Институциите публикуват ясна, точна, обективна, актуална и лесно достъпна информация за всички дейности, свързани с обучението по професионалното направление”.

Във ВСУ се провежда информационна политика, насочена към осигуряване на публичност за образователната и научноизследователската дейност на преподаватели и студенти от ПН 3.7 „Администрация и управление“. На уебсайта на университета е поместена актуална информация относно различните аспекти от обучението в ПН 3.7 „Администрация и управление“, но не се открива информация за учебните програми.

Основният източник на информация, очертаваща „жизнения цикъл“ на обучаемите, е уебсайта на ВСУ. В него са обособени различни раздели. Създадена е система за проследяване на развитието на студентите по време на обучението им.

ВСУ периодично обновява информацията за условията за обучение, квалификационните форми и перспективите за професионална реализация на студентите от ПН 3.7 „Администрация и управление“.

Във ВСУ е създадена организация за популяризиране на научноизследователската дейност на преподавателите и студентите от ПН 3.7 „Администрация и управление“.

Информация за сътрудничеството с чуждестранни университети, както и възможностите за международен обмен, са оповестени в сайта на университета.

Констатации за изпълнението на критерий 9.1 в съответствие със стандарт 9 от ESG – част 1 (1-10): „Институциите извършват регулярен мониторинг (преглед) и актуализиране на учебните програми, съобразно еволюцията на научните

знания и технологии, при обучението по професионалното направление”.

Във ВСУ е налице функционираща система за управление и мониторинг на качеството на образователния процес. Актуализирането на учебните програми в ПН 3.7 „Администрация и управление“ се осъществява при отчитане мнението на заинтересованите: студенти и представители на бизнеса. За наблюдавания период са актуализирани 127 учебни програми в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“. В обсъжданията са участвали 210 студента и 99 представители на работодателите.

Проучванията на мненията на потребителите на кадри относно нивото на подготовка на студентите, както и на студентите за степента им на удовлетвореност от обучението, се осъществява основно чрез анкетни. Резултатите се обявяват на сайта на Университета. Преобладаваща част от анкетирания студенти изразяват задоволство от обучението и проведените практики.

В ПН 3.7 „Администрация и управление“ измерването на успеваемостта на студентите е системен процес. Резултатите от проведените изпитни сесии се анализират след всеки семестър. На анализ се подлагат и причините за преустановяване на обучението. Средният успех на студентите от ПН 3.7 „Администрация и управление“ в ОКС „бакалавър“ за наблюдавания период е „Мн. добър“ 4,63. При ОКС „магистър“, за периода успеваемостта е „Мн. добър“ 5,48. Средният успех на студентите от следването показва тенденция към повишаване – за бакалаврите от 4.42 в началото на периода до 4.96 през 2019/2020 г.; а за магистрите от 5.34 в началото до 5.62 в края на периода.

Констатации за изпълнението на критерий 10.1 в съответствие със стандарт 10 от ESG – част 1 (1-10): „Институциите извършват планирани дейности за самооценяване и външни оценки на всички учебни програми по професионалното направление”.

Във ВСУ, вкл. ПН 3.7 „Администрация и управление“, периодично се извършват самооценки и външни одити, свързани с качеството на обучение, от организации, признати на национално и международно равнище. Външното оценяване на програмите за обучение по ПН 3.7 „Администрация и управление“ се осъществява от НАОА, както и от независима одитираща организация, извършваща сертификационни и ресертификационни одити на СУК.

За периода 2015 - 2020 г. са планирани, организирани, проведени и документирани шест вътрешни одита за ефективното поддържане на СУК. Международната сертифицираща организация BVC провежда пет външни одита – два по стандарта ISO 9001:2008 и четири по стандарта ISO 9001:2015.

Във ВСУ се анализира конкурентната среда и се осъществява регулярен мониторинг и периодична актуализация на учебните програми в ПН 3.7 „Администрация и управление“. Предприемат се действия в резултат на получените оценки и отправените препоръки от страна на студентите и работодателите.

Осигурени са възможности за участие представители на практиката в състава на комисиите за провеждане на държавни изпити и дипломни защиты по програмите за обучение в ПН 3.7 „Администрация и управление“.

Във ВСУ са предприети мерки, насочени към изпълнение на препоръките, направени от НАОА при предходната програмна акредитация на ПН 3.7 „Администрация и управление“.

В резултат на констатациите за резултатите от извършеното оценяване, проведено на **15.01.2022 г. (Протокол № 1)**, в съответствие с приетите от Акредитационния съвет на НАОА „Правила за гласуване на процедури за акредитация и за оценяване на проекти”, Постоянната комисия по стопански науки и управление предлага на Акредитационния съвет следното **РЕШЕНИЕ:**

1. Дава програмна акредитация на професионално направление 3.7 „Администрация и управление” във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ на основание обща оценка **9,23 (девет цяло и двадесет и три)**.

За ОКС „бакалавър“

- **„Бизнес администрация и мениджмънт“** – редовна, задочна и дистанционна форма на обучение.
- **„Публична администрация и мениджмънт“** – редовна, задочна и дистанционна форма на обучение.
- **„Международен публичен и бизнес мениджмънт“** – задочна форма на обучение.

За ОКС „магистър“

- **„Бизнес администрация и мениджмънт“ – Управление на международни бизнес проекти** – редовна и задочна форма на обучение.
- **„Бизнес администрация и мениджмънт“ – Реклама и връзки с обществеността в управлението на бизнеса** – редовна и задочна форма на обучение.
- **„Бизнес администрация и мениджмънт“ – Управление на културния туризъм** – редовна и задочна форма на обучение.
- **„Бизнес администрация и мениджмънт“ – Мениджмънт на спорта** - задочна форма на обучение.
- **„Бизнес администрация и мениджмънт“ – Мениджмънт и международен маркетинг** - дистанционна форма на обучение.
- **„Инфраструктура на администрацията“** – дистанционна форма на обучение.
- **„Публична администрация и мениджмънт“ – Европейска администрация и управление на проекти** – задочна форма на обучение.
- **„Публична администрация и мениджмънт“ – Европейска администрация и право** – задочна форма на обучение.

2. Срокът на валидност на акредитацията е до следващата акредитация на ПН 3.7, съгласно графика по чл. 81, ал. 2 от ЗВО.

3. Определя капацитет на професионално направление 3.7 „Администрация и управление” във Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“, за ОКС „бакалавър“ – 2100 студенти (редовна, задочна и дистанционна форма на обучение) и за ОКС „магистър“ – 700 студенти (редовна, задочна и дистанционна форма на обучение).

Общо за професионалното направление: 2800 студенти.

Постоянната комисия по стопански науки и управление формулира следните препоръки:

1. Да се разработят мерки за организация и контрол върху процеса на дипломиране на студентите с цел увеличаване на относителния дял на дипломираните студенти

Срок: постоянен

2. Да се разработят конкретни мерки за подобряване качеството на информацията относно професионалната реализация на дипломираните студенти през първите две години след завършването им.

Срок: постоянен

3. Да се увеличи участието на преподавателите в национални проекти

Срок: постоянен

4. Да се увеличат публикациите на преподавателите в издания с импакт фактор и импакт ранг.

Срок: постоянен

Обща словесна оценка в съответствие с получената числова оценка: пълно съответствие

Председател на ПКЧНУ:

(проф. д-р Галина Младенова)